

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SOCIALINIŲ REIKALŲ IR DARBO
KOMITETO VEIKLOS XII SEIMO
I (RUDENS)**

2016 m. lapkričio 14 d. – 2017 m. kovo 9 d.

SESIJOS METU

A T A S K A I T A

Vilnius

2017

1. BENDROJI INFORMACIJA

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1	Seimo pavedimai komitetui	58
	Iš jų: kaip pagrindiniam komitetui	53
	kaip papildomam komitetui	5
1.2	ES teisės aktų svarstymas	7
1.3	Kitų komitetų prašymu pateiktos išvados	-
1.4	Komiteto iniciatyva sudarytos darbo grupės teisės aktų projektų rengimui	-
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1	Komiteto posėdžiai:	10
	iš jų išvažiuojamieji	2
	bendri posėdžiai su kitais komitetais	-
2.2	Klausymai	-
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	7
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	325
4.2	Parengta atsakymų ir raštų	155
5. Renginiai		
5.1	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų	4
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1	Surengta vizitų	2
6.2	Priimta delegacijų	1

2. AKTUALIAUSI KOMITETO DARBAI

2.1. XII SEIMO I (RUDENS) SESIJOS METU KOMITETO SVARSTYTI IR SEIMO PRIIMTI ĮSTATYMAI SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO SRITYJE

2016 m. lapkričio 29 d. priimtas Valstybės apdovanojimų įstatymo Nr. IX-957 37 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-55. Šiuo įstatymu numatyta galimybė apdovanoti atminimo medaliais ir vienkartinę premiją motinas, pagimdžiusias ir išauginusias 5 ir daugiau vaikų.

Įstatymo įsigaliojimo data – 2018 m. sausio 1 d.

2016 m. gruodžio 1 d. Seimas priėmė Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2017 metais, įstatymą (Nr. XIII-61). Seimas, atsižvelgdamas į valstybės finansines galimybes, nusprendė pritarti Vyriausybės pateiktam įstatymo projektui. Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinį dydį 2017 metams nuspręsta palikti 130,5 euro.

2016 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 2 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-130), Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 3, 9, 10, 12, 13, 16, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 31, 33, 34, 35, 44 straipsnių, V skyriaus ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo V¹ skyriumi įstatymo Nr. XII-2607 23 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-146), Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 19 ir 70 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2466 3 straipsnio pakeitimo įstatymo (Nr. XIII-147), Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 5, 6, 8, 14, 17, 18, 19, 20, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-137), Garantinio fondo įstatymo Nr. VIII-1926 4 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XII-2605 pripažinimo netekusiu galios įstatymą (Nr. XIII-132), Įmonių bankroto įstatymo Nr. IX-216 19 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XII-2463 2 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-134), Socialinių įmonių įstatymo Nr. IX-2251 14 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XII-2467 2 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-133), Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XII-2468 2 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-136), Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo Nr. IX-1768 1, 6, 8, 9 straipsnių, ketvirtąjo¹ skirsnio ir priedo pakeitimo bei 13¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XII-2606 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-135), Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 65, 66, 67, 68, 70 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2510 7 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-144), Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-139), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2501 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-138), Civilinio proceso kodekso 737, 738 ir 739 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2518 3 straipsnio

pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-140), Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 8, 10 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2519 2, 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-145), Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 2, 4, 5, 8 straipsnių pakeitimo ir 7 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XII-2504 6 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-148).

Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo pakeitimo ir jį lydinčių įstatymų projektų tikslas – sudaryti galimybes dar kartą socialiniams partneriams, visiems suinteresuotiems asmenims ar visuomenei pateikti savo pasiūlymus dėl Darbo kodekso ir kitų socialinio modelio įstatymų, priimtų 2016 m. Seimo pavasario (VIII) bei rudens (IX) sesijų metu. Įvertinus šiuos pasiūlymus būtų pateiktos reikiamos įstatymų pataisos, kurios labiau suderintų darbuotojų ir darbdavių interesus ir atitiktų Lietuvos gyventojų lūkesčius. Įstatymų nuostatomis pusei metų, t.y. iki 2017 m. liepos 1 d., yra atidėtas Darbo kodekso ir jį lydinčių įstatymų įsigaliojimas.

2016 m. gruodžio 20 d. priimtas Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų ir valstybinių pensijų, sumažintų dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo, kompensavimo įstatymo Nr. XII-1923 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymas (Nr. XIII-129).

Vyriausybės programoje numatytas tikslas – iki 2017 m. liepos 1 d. baigti pensijų kompensavimo procesą, todėl šiuo įstatymu numatyta 2017 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį baigti pensijų kompensavimą asmenims, kuriems dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo buvo mokėtos sumažintos senatvės ir valstybinės pensijos, o senatvės pensijos ir valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos už mirusius asmenis jų turto paveldėtojams bus grąžinamos anksčiau.

Įstatymo įsigaliojimo data – 2016 m. gruodžio 30 d.

2016 m. gruodžio 20 d. Seime priimtas Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 8, 9, 11, 16, 18, 19, 20, 22 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymas (Nr. XIII-152). Įsigaliojus šiam teisės aktui asmenys, besinaudojantys kita socialine parama bei gaunantys tikslinės paskirties pajamas, kurios pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio 1 dalį nėra įskaitomos į asmenų ar šeimų gaunamas pajamas, jau nepraranda teisės į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti; sudarytos palankesnės sąlygos asmenims atsiskaityti už įsigytą savivaldybės būstą, pratęsiant atsiskaitymo terminą nuo 10 kalendorinių dienų iki 3 mėnesių; asmenys ar šeimos, išvykę gyventi į kitos savivaldybės teritoriją ir šios savivaldybės vykdomajai institucijai pateikę prašymą įrašyti juos į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą šioje savivaldybėje, jų buvimas ankstesnėje savivaldybėje asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąraše yra įskaitomas naujoje savivaldybėje į jų buvimo sąrašą laikotarpį. Taip pat numatyta, kad socialinio būsto nuomos sutartis nutraukiama, kai asmens ar šeimos deklaruoto turto vertė ar pajamos, kurios, vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, daugiau kaip 25 procentais (buvo 20 proc.) viršija nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius. Šis dydis atitinkamai patikslintas visame įstatyme, 2017 m.

sausio 17 d. Seimui priėmus Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 20 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-199).

2016 metų pabaigoje socialinio būsto laukiančių asmenų (šeimų) skaičius buvo 13350. Nuo 2015 metų atsiradus galimybei išsipirkti savivaldybės būstą rinkos kaina, tokių būstų buvo parduota 321. Už parduotus būstus (pagalbinio ūkio paskirties pastatus) gauta apie 2,5 mln. eurų, tačiau tik dalis lėšų panaudota socialinio būsto fondo plėtrai. Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas įpareigoja už savivaldybės būstus (pagalbinio ūkio paskirties pastatus) gautas lėšas naudoti socialinio būsto fondo plėtrai.

2016 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė Tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-150). Įstatymu nustatyta, kad tikslinės kompensacijos ar tikslinis priedas, paskirti asmenims, kurie dėl sveikatos būklės negali patys atsiimti paskirtos išmokos ar teisės aktų nustatyta tvarka įgalioti, kad ją atsiimtų kitas asmuo, ir kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nepaskirti globėjai ar rūpintojai, gali būti mokami asmeniui, kuris yra kreipęsis į teismą dėl asmens, kuriam paskirta tikslinė kompensacija ar tikslinis priedas, pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje arba globos (rūpybos) nustatymo. Jeigu į teismą kreipiasi prokuroras arba globos (rūpybos) institucija, tikslinė kompensacija ar tikslinis priedas gali būti mokami asmeniui, kuris kreipėsi į prokurorą ar globos ar rūpybos instituciją dėl slaugomo asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje arba globos (rūpybos) nustatymo ir atitinka bent vieną iš įstatyme nurodytų sąlygų, pavyzdžiui, yra deklaravęs gyvenamąją vietą kartu su slaugomu asmeniu, yra slaugomo asmens artimasis giminaitis, tvarko su slaugomu asmeniu bendrą ūkį ar buvo slaugomo asmens globėjas (rūpintojas) iki slaugomo asmens pilnametystės.

Įstatymo įsigaliojimo data – 2017 m. balandžio 1 d.

2016 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė Valstybinių šalpos išmokų įstatymo Nr. I-675 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2506 4 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-151). Įstatymu užtikrintas asmenų lygiateisiškumo principas, kad vienodą darbingumo lygį turintiems asmenims, nepaisant to, kada jiems paskirta šalpos pensija (iki Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo įsigaliojimo ar po jo įsigaliojimo), būtų mokama vienodo dydžio šalpos neįgalumo pensija. Tačiau siekiant apsaugoti asmenų jau įgytas teises ir teisėtą lūkestį gauti atitinkamo dydžio šalpos pensiją, kartu būtina taikyti iki įstatymo įsigaliojimo mokėtų šalpos pensijų nemažinimo taisyklę. Įstatyme taip pat nustatoma socialinių pensijų indeksavimo tvarka tuo atveju, jeigu nuo 2017 m. sausio 1 d. būtų patvirtinta didesnio dydžio šalpos pensijų bazė, nei šiuo metu galiojantis valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis.

2016 m. gruodžio 22 d. Seimas priėmė Valstybinio socialinio draudimo fondo 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatymą (Nr. XIII-174), pagal juo patvirtintus rodiklius bus vykdomas 2017 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – Fondas) biudžetas.

Patvirtintos 2017 metų pajamos – 3,739 mlrd. eurų, t.y. 9 proc. (309,7 mln. eurų) didesnės, negu laukiama 2016 metais, o patvirtintos išlaidos – 3,708 mlrd. eurų, t.y. 6,2 proc. (217,8 mln. eurų) didesnės, negu laukiama šiemet. Po daugelio metų pertraukos patvirtintas perteklinis VSDF biudžetas (pajamos viršija išlaidas apie 31,5 mln. eurų).

Fondo biudžeto 2017 metų pajamos suplanuotos įvertinus nuo 2017 m. liepos 1 d. 1 proc. punktu sumažintą pensijų socialinio draudimo įmokų tarifą ir numatant atitinkamus valstybės biudžeto asignavimus (59, 2 mln. eurų) pagrindinei pensijos daliai kompensuoti. Fondo 2017 m. biudžete nuo 2017 m. liepos 1 d. numatytas nedarbo socialinio draudimo įmokų tarifo padidėjimas 0,5 proc. punkto iki 1,6 proc.

Fondo 2017 metų biudžete numatytos lėšos (167,4 mln. eurų) pagrindinėms socialinio draudimo pensijoms (senatvės, netekto darbingumo (invalidumo) ir našlaičių) padidinti nuo 2017 m. sausio 1 d. Pagal įstatymą vidutinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, dėl pensijų indeksavimo vidutiniškai padidės apie 20 eurų (arba 8 proc.), lyginant su 2016 metais, ir sudarys 287,57 euro.

Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų, sumažintų dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo, kompensavimui baigti 2017 metais numatyta 81,6 mln. eurų (iš šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų).

Patvirtintos 2017 m. ligos socialinio draudimo išlaidos 254 mln. eurų, t.y. 15,9 mln. eurų arba 6,7 proc. didesnės, negu 2016 metų atitinkamos išlaidos, nes nuo 2017 metų teisę gauti šios draudimo rūšies išmokas įgyja savarankiškai dirbantys asmenys, išskyrus asmenis, turinčius verslo liudijimus.

Motinytės socialinio draudimo išmokoms 2017 metais numatyta 303,6 mln. eurų, iš jų motinytės išmokoms – 78 mln. eurų, t.y. 10,7 mln. eurų arba 15,9 proc. daugiau, vaiko priežiūros išmokoms – 211,7 mln. eurų, t.y. 22,3 mln. eurų arba 11,8 proc. daugiau, tėvystės išmokoms – 13,8 mln. eurų arba 13,5 proc. daugiau, negu 2016 metais laukiama.

Lėšų, pervedamų į pensijų fondus, suma (pensijų fondams priskaičiuojama 2 proc. pensijų socialinio draudimo įmokų suma) bus 172, 7 mln. eurų, t.y. 9,8 proc. arba 15,4 mln. eurų didesnė, negu 2016 metais laukiama.

Fondo sukauptas rezultatas 2017 m. laukiama bus minus 3 496,7 mln. Eur (2016 m. minus 3 528,3 mln. Eur.)

2016 m. gruodžio 22 d. priimtas Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 65, 66, 67, 68, 70 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2510 7 straipsnio pakeitimo įstatymas (Nr. XIII-179).

Šis įstatymas yra Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo lydinčias įstatymas. Juo užtikrinami išleistų į atsargą profesinės karo tarnybos karių teisėti lūkesčiai išėjus į atsargą įgyti teisę gauti ligos (įskaitant profesinės ligos ir ligos pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą), motinytės, tėvystės, vaiko priežiūros socialinio draudimo išmokas.

Įstatymo įsigaliojimo data – 2017 m. sausio 1 d.

2016 m. gruodžio 22 d. Seimas priėmė Išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1, 3, 10, 12, 13 straipsnių, ketvirtą skirsnio pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ ir 10² straipsniais įstatymo Nr. XII-2500 5 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-180). Šio įstatymo tikslas – tobulinti išmokos besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai mokėjimą, sudarant sąlygas minėtą išmoką gauti ir tais atvejais, kai besimokančiam ar studijuojančiam asmeniui akademinės atostogos suteikiamos dėl vaiko priežiūros.

2016 m. gruodžio 22 d. Seimas priėmė Socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 29 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2520 2 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XIII-175). Įstatymu patikslinti asmens gaunamų pajamų, kurios įskaitomos nustatant asmens finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, rūšių pavadinimai pagal nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusius Šalpos pensijų įstatymą ir Tikslinių kompensacijų įstatymą.

2.2. EUROPOS SĄJUNGOS (ES) REIKALŲ SVARSTYMAS IR SPRENDIMAS

2016 m. lapkričio 30 d. posėdyje kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė **Europos Komisijos komunikatą „Jaunimo garantijų iniciatyva ir Jaunimo užimtumo iniciatyva – padėtis po trejų metų“ (Nr. KOM(2016)646 galutinis) (Nr. ES-16-140).**

Komunikate pripažįstama, kad Jaunimo garantijų iniciatyva (toliau – JGI) (rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo 2013 m. balandžio 22 d. paskelbė ES Taryba) yra pagrindinė struktūrinė reforma, skirta sisteminiam perėjimui nuo mokyklos prie darbinės veiklos. JGI dėka sumažėjo jaunų bedarbių skaičius, jaunimo nedarbas, nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių asmenų skaičius. Lietuvoje JGI dėka daugiau dėmesio skiriama ankstyvajai intervencijai ir į jaunuolių poreikius orientuotoms paslaugoms teikti; kuriama neaktyvių jaunuolių identifikavimo sistema; gerinamas jaunuolių informuotumas ir jų įtrauktis; daugiau priemonių jaunuolių verslumui skatinti ir pirmajai darbo patirčiai įgyti. Posėdyje buvo akcentuoti šie iššūkiai: tobulinti neaktyvių jaunuolių identifikavimą ir jų pasiekiamumą, užtikrinti JGI pasiūlymų kokybę ir tvarumą, įtraukti neformaliu būdu įgytų kompetencijų pripažinimo priemonės, taip pat užtikrinti Jaunimo užimtumo iniciatyvos projektų kokybę.

JGI tikslas yra užtikrinti, kad visi 15–29 metų amžiaus asmenys per keturis mėnesius nuo darbo netekimo ar formaliojo mokymosi užbaigimo gautų pasiūlymą dirbti, toliau mokytis (įskaitant pameistrystę), atlikti praktiką ar stažuotę. Lietuvoje JGI įgyvendinama vadovaujantis priemonių planu, patvirtintu socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu. Jaunimo užimtumo iniciatyva – ES finansinės paramos mechanizmas JGI įgyvendinti, taikomas kartu su Europos socialinio fondo lėšomis.

Komiteto nariai domėjosi jaunimo struktūrinio nedarbo aktualumu, vykdomų priemonių įgyvendinimo rezultatais ir lėšų panaudojimo efektyvumu, nevyriausybinių organizacijų veikla regionuose, romų jaunuolių įtraukimu į šias priemones, informacijos apie priemones pakankamumu. Komitetas sutarė tęsti Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo nagrinėjimą.

2016 m. gruodžio 21 d. kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas apsvarstė **Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2017 m. Komisijos darbo programa. Sauganti, galių teikianti ir ginanti Europa“ (KOM (2016) 710 galutinis) (Nr. ES-16-152).**

Įvertinęs komunikate pateiktus pasiūlymus ir 2017 metais Lietuvai aktualiausių ES darbotvarkės klausimų sąvadą, patvirtintą 2016 m. lapkričio 23 d. Vyriausybės pasitarime, Socialinių reikalų ir darbo komitetas pasiūlė Europos reikalų komitetui ir Užsienio reikalų komitetui labai aktualių ES teisės aktų kategorijoms priskirti keturis ES teisės aktus ir dokumentus, aktualių kategorijai – vieną, paskyrė komiteto narius, atsakingus už dalyvavimą pozicijos rengimo ir derinimo procese, taip pat priėmė sprendimą dėl tikslingumo svarstyti dokumentų atitikimą subsidiarumo principui.

Labai aktualiai ES teisės aktų kategorijai komitetas priskyrė „Tvirta EPS – tvirta Sąjunga“ (A. Sysas ir M. Navickienė, subsidiarumą svarstyti), „Europos socialinių teisių ramstis“ (T. Tomilinas ir R. J. Dagys, subsidiarumą svarstyti) ir „Europos migracijos darbotvarkės įgyvendinimas“ (L. Matkevičienė ir J. Varkalys, subsidiarumo nesvarstyti). Aktualiai ES teisės aktų kategorijai komitetas priskyrė „Jaunimo iniciatyva“ (T. Tomilinas ir G. Skaistė, subsidiarumą svarstyti). Komitetas taip pat pateikė Seimo Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetams informaciją apie Lietuvos Respublikos Seimo prioritetų, kuriuos, apsvarstęs 2013, 2014, 2015 ir 2016 metų Europos Komisijos darbo programas, savo išvadose yra išskyręs komitetas, svarstymo stebėsenos rezultatus.

2017 m. vasario 8 d. posėdyje kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas apsvarstė **Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos centriniam bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „2017 m. metinė augimo apžvalga“ (Nr. KOM (2016) 725 galutinis) (Nr. ES-16-148) ir Europos Komisijos ir Tarybos parengtą Bendros užimtumo ataskaitos projektą, pridėdamą prie Europos Komisijos komunikato dėl 2017 m. metinės augimo apžvalgos (Nr. KOM(2016)729 galutinis) (Nr. ES-16-149).** Išnagrinėjęs komunikatą ir jo priedą, Komitetas pritarė Vyriausybės pateiktai Lietuvos Respublikos pozicijai.

2017 m. Metinėje augimo apžvalgoje išdėstomi svarbiausi ekonominiai ir socialiniai prioritetai, į kuriuos ES ir jos valstybės narės turi sutelkti dėmesį artimiausiais mėnesiais. Apžvalgoje išdėstytos politikos gairės teikiamos kartu su specialia rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos bei išsamia darbo rinkos ir socialinių sąlygų analize. Anot EK, augimą, užimtumą ir investicijas vis dar stabdo po krizės likę padariniai, taip pat struktūriniai trūkumai. Nepaisant teigiamų pastarojo meto pokyčių, daugelyje Europos šalių nedarbo lygis išlieka gerokai per aukštas, o užsitęsęs didelio nedarbo laikotarpis padarė nemažai socialinės žalos daugeliui valstybių narių. EK pastebi, jog ES atsigaunant ekonomikai, kuriama vis daugiau darbo vietų. Visuomenės senėjimas kelia grėsmę socialinės apsaugos sistemų finansiniam tvarumui ir adekvatumui. Dėl didelės nelygybės prastėja ekonominės veiklos rezultatai ir mažėja tvaraus augimo potencialas, o skurdo ir socialinės atskirties rizika, nors ir mažėja, išlieka labai didelė. EK ragina valstybes nares dėti dar daugiau pastangų, kad įgyvendintų 3 ekonominės politikos vertybių trikampio elementus: investicijų skatinimą, struktūrinių reformų ekonomikai modernizuoti vykdymą, atsakingos fiskalinės politikos vykdymą.

Bendra užimtumo ataskaita sudaryta iš 2 dalių: darbo rinkos ir socialinių tendencijų ir iššūkių ES peržiūros, ir užimtumo ir socialinių reformos valstybėse narėse vertinimo. Kaip EK pastebi, užimtumo lygis ES 20–64 amžiaus grupėje 71,1% (2016 m. II ketv.) pirmą kartą pasiekė prieš krizinį laikotarpį. Nedarbo lygis 2016 m. rugsėjo mėn. 8,5%, euro zonos valstybėse narėse – 10%. EK akcentuoja, jog aukštas nelygybės lygis sumažina stabilios ekonomikos augimą. Reikia tęsti reformas, kurios skatina atsparias ir įtraukias darbo rinkas, skatina darbo vietų kūrimą ir dalyvavimą darbo rinkoje, kartu užtikrinant lankstumą ir adekvačią apsaugą. Valstybės narės ir toliau deda pastangas modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, pagerinti jų išmokų aprėptį ir adekvatumą, paslaugų prieigą ir kokybę bei aktyviai skatinti dalyvavimą darbo rinkoje. Po daugelyje valstybių narių priimtų reformų dėl išėjimo į pensiją amžiaus didinimo, dabartinės pensijų reformos sutelkia dėmesį į pensijų adekvatumo užtikrinimą per minimalias garantijas ir indeksaciją. Kaip EK pastebi, pastaraisiais metais ES išgyveno beprecedentį migrantų, įskaitant ir pabėgėlių, padidėjimą.

2017 m. vasario 8 d. posėdyje kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas, apsvaustęs **Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tolesni tvarios Europos ateities užtikrinimo žingsniai Europos veiksmai siekiant tvarumo“ (Nr. KOM(2016)739 galutinis) (Nr. ES-16-159)**, pritarė Vyriausybės pateiktai Lietuvos Respublikos pozicijai.

2015 m. rugsėjo 25 d. Niujorke vykusioje Jungtinių Tautų (toliau – JT) Generalinės Asamblėjos sesijoje buvo priimta JT Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. (Darbotvarkė

2030), numatanti 17 tikslų ir 169 uždavinius, kurių įgyvendinimu siekiama pagrindinio tikslo – iki 2030-ųjų panaikinti pasaulyje skurdą bei alkį ir užtikrinti darnų ekonominį ir socialinį šalių vystymąsi. Šis planas – tai 2000 m. patvirtintų „Tūkstantmečio darnaus vystymosi tikslų“ tęsa, kuriais buvo siekiama per 15 metų išnaikinti pasaulyje kraštutinį skurdą ir suteikti visiems žmonėms orias gyvenimo sąlygas. Nors Tūkstantmečio darnaus vystymosi tikslai daug prisidėjo prie skurdo mažinimo pasaulyje, tačiau jie neturėjo vieningos įgyvendinimo strategijos. Naujoji Darbotvarkė 2030 yra daug ambicingesnė ir numato konkrečius veiksmus ne tik besivystančioms, bet ir išsivysčiusioms šalims, taip pat numatyta, kad ji turės nuoseklią pažangos stebėsenos sistemą. Stebėseną bus vykdoma trimis lygiais – nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu. Pasauliniu lygiu pagrindinė priežiūros institucija bus JT Aukšto lygio politinis forumas, kuriam bus teikiamos savanoriškos ataskaitos.

Šis komunikatas pateikia gaires, kaip EK darnaus vystymosi politikos prioritetai yra susieti su Darbotvarkės 2030 įgyvendinimu ir kaip ES lygiu bus toliau įgyvendinami darnaus vystymosi tikslai. Komunikate įvardinti esami politiniai instrumentai, kuriais įgyvendinama ES darnaus vystymosi politika bei planuojama toliau naudoti esamus instrumentus (tiek politinius, tiek finansinius), skirtus užtikrinti trijų darnaus vystymosi ramsčių – socialinės, aplinkosaugos ir ekonominės srities – įgyvendinimą. Dabartinė darnaus vystymosi politika integruota į strategiją „Europa 2020“, kuri orientuota į švietimą ir inovacijas (pažangį), išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą, atsparumą klimato kaitai ir poveikį aplinkai (tvarei), taip pat į darbo vietų kūrimą ir skurdo mažinimą (intergacinę). Įgyvendinant darnaus vystymosi tikslus EK planuoja skatinti valstybes nares keisti gerą patirtimi, numato reguliariai naudojant JT siūlomą darnaus vystymosi rodiklių sistemą teikti ataskaitas apie ES pažangą įgyvendinant Darbotvarkę 2030.

2017 m. vasario 8 d. posėdyje kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas apsvaustė **Europos Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką (Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai) (Nr. KOM(2016)815 galutinis) (Nr. ES-17-09)** atitikimą subsidiarumo principui. Komitetas pritarė Vyriausybės pateiktai Lietuvos Respublikos pozicijai ir nusprendė, kad nėra galimo prieštaravimo subsidiarumo principui dėl šių priežasčių: valstybės narės nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu negali deramai pasiekti pasiūlymo tikslų; jų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, nes socialinės apsaugos koordinavimas yra aktualus tarpvalstybiniais atvejais, kai nei viena valstybė narė pati viena veikti negali; ES lygmens koordinavimo reikalaujama SESV 48 straipsniu (pasiūlyms grindžiamas SESV 48 straipsniu); be to,

jis būtinas, kad būtų galima naudotis laisvo judėjimo teise; tokio koordinavimo nebuvimas stabdytų laisvą judėjimą: žmonės būtų mažiau linkę keltis į kitą valstybę narę, jei prarastų savo šalyje įgytas socialinės apsaugos teises; ES koordinavimo teisės aktai pakeičia įvairius ankstesnius dvišalius susitarimus. Sukūrus šios srities ES sistemą užtikrinamas vienodas nuostatų aiškinimas ir judžių ES piliečių bei jų šeimos narių teisių apsauga, kurių valstybės narės nacionaliniu lygmeniu pasiekti negalėtų; užtikrinamas vienodas požiūris į visus pagal nacionalinę socialinės apsaugos teisę apdraustus ES piliečius; pasiūlymu atnaujinamos dabartinės koordinavimo taisyklės, kad būtų atsižvelgta į pokyčius, atsiradusius dėl kintančių socialinių realijų ir nacionaliniu lygmeniu įgyvendintų teisės aktų pakeitimų.

Teisė ES piliečiams ir jų šeimos nariams laisvai judėti ir gyventi bet kurioje ES šalyje yra viena iš pagrindinių ES teisių. Laisvas asmenų judėjimas nebūtų įmanomas be užtikrintos asmenų socialinės apsaugos. Šis pasiūlymas yra 2016 m. EK Darbo mobilumo paketo sudedamoji dalis. Šios iniciatyvos tikslas – pratęsti ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų modernizavimą (t.y. Reglamento Nr. (EB) 883/2004 ir Nr. (EB) 987/2009 – toliau Reglamentai), siekiant palengvinti laisvą asmenų judėjimą užtikrinant teisinį aiškumą, teisingą finansinės naštos padalijimą tarp valstybių narių, taip pat siekiant sumažinti administracinę naštą ir palengvinti koordinavimo taisyklių įgyvendinimą praktikoje. Siūloma pakeisti Reglamentų nuostatas dėl vienodo požiūrio principo, taikytinos teisės nustatymo, ilgalaikės priežiūros išmokų, ligos išmokų natūra (t.y. sveikatos priežiūros paslaugomis), nedarbo draudimo išmokų, išmokų šeimai; taip pat Reglamentų nuostatas dėl kompensavimo ir išieškojimo, įgaliojimų Europos Komisijai, Reglamentų priedus.

2017 m. vasario 8 d. posėdyje kaip specializuotas Socialinių reikalų ir darbo komitetas apsvarstė **Europos Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (Nr. KOM(2017)11 galutinis) (Nr. ES-17-12)** atitikimą subsidiarumo principui. Komitetas pritarė Vyriausybės pateiktai Lietuvos Respublikos pozicijai, ir nusprendė, kad nėra galimo prieštaravimo subsidiarumo principui dėl šių priežasčių: vien priemonėmis, kurių imasi pavienės valstybės narės, visoje ES visų valstybių narių darbuotojams negali būti užtikrinti būtiniausi darbuotojų sveikatos apsaugos nuo rizikos, kylančios dėl kancerogenų ekspozicijos, reikalavimai, taigi ES lygmeniu vykdomi veiksmai, kuriais būtų siekiama šio pasiūlymo tikslų, yra būtini pagal ES sutarties 5 straipsnio 3 dalį; nenustačius ribinių verčių arba jas nustačius per dideles, bendrovės gali būti skatinamos savo gamybos infrastruktūrą perkelti į valstybes nares, kuriose taikomi žemesni standartai, taigi būtų iškraipoma gamybos savikaina ir dėl skirtingų darbo standartų daromas poveikis konkurencingumui; pasiūlymu bus skatinamas

lankstesnis tarpvalstybinis užimtumas, nes darbuotojai galės būti tikri, kad visose valstybėse narėse jiems bus taikomi būtiniausi reikalavimai ir būtiniausio lygio jų sveikatos apsauga.

Šiuo Pasiūlymu siekiama pagerinti darbuotojų sveikatos apsaugą mažinant kancerogenų profesinę ekspoziciją (poveikį), suteikti daugiau aiškumo ir siekti užtikrinti vienodesnes sąlygas ekonominės veiklos vykdytojams. Tai yra vienas iš prioritetinių veiksmų, nustatytų EK 2016 m. darbo programoje. Šia iniciatyva EK įgyvendina savo įsipareigojimą gerinti ES sistemos, skirtos apsaugoti darbuotojus, veiksmingumą ir efektyvumą. Ketinama toliau tęsti šį svarbų darbą, atlikti tolesnius poveikio vertinimus ir pasiūlyti papildomų kancerogenų ribines vertes. Darbo sąlygų gerinimas ir darbuotojų apsaugojimas nuo sunkių nelaimingų atsitikimų arba profesinių ligų, taip pat darbuotojų sveikatos visą darbingą amžių ugdymas yra pagrindinis principas, atitinkantis tikslą pasiekti Pirmininko Jeano-Claude'o Junkerio politikos gairėse nustatytą Europos socialinį AAA reitingą. Tai turi teigiamą poveikį ir produktyvumui bei konkurencingumui, be to, labai svarbu skatinant ilgesnį darbingą amžių, ir tai atitinka strategijos „Europa 2020“ pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo siekius.

2.3. KOMITETO PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

2016 m. lapkričio 23 d. posėdyje, vykdydamas parlamentinę kontrolę, Socialinių reikalų ir darbo komitetas aptarė Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo įgyvendinimą ir neįgaliųjų užimtumo rėmimą. Komitetas nusprendė siūlyti Vyriausybei skubiai tobulinti Socialinių įmonių įstatymo Nr. IX-2251 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4623 ES (2016 m. rugsėjo 20 d. po pateikimo Seime šis projektas grąžintas Vyriausybei tobulinti) ir teikti jį Seimui svarstyti šios sesijos metu. Komitetas nutarė tęsti šią parlamentinę kontrolę.

Komitetas išreiškė susirūpinimą tuo, kad 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte suplanuotų valstybės biudžeto asignavimų valstybės paramai socialinėms įmonėms finansuoti užteks tik nepilnam metų ketvirčiui. Trūkstančių lėšų SRDK jau buo paprašęs savo išvadoje. Komiteto nariai domėjosi valstybės paramos socialinėms įmonėms finansavimo šaltiniais ir neįgaliųjų darbuotojų užimtumo rėmimo lėšų poreikiu ateityje. Komitetas išreiškė susirūpinimą tuo, kad 2004–2015 m. socialinių įmonių skaičius išaugo 12,5 karto, jose dirbančių neįgaliųjų skaičius – 10,5 karto, o socialinėms įmonėms suteikta valstybės pagalba – beveik 20 kartų. Komiteto nariai lygino valstybės paramos efektyvumą socialinėse įmonėse ir kitose įmonėse (pagal Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymą). Jie abejojo, ar tikslinga remti neįgaliųjų darbuotojų užimtumą pagal Socialinių įmonių įstatymą ir pasiūlė neįgaliaus darbuotojo rėmimo „krepšelio“ galimybę. Komiteto nariai išreiškė nuomonę, kad valstybės parama

socialinėms įmonėms yra neefektyvi, kad daug socialinių įmonių tik įsisavina valstybės paramą, bet įstatymo tikslai nepasiekiami. Parlamentarai išsakė galimybę neįgalių darbuotojų rėmimą pagal Socialinių įmonių įstatymą artinti prie neįgalių darbuotojų rėmimo pagal Užimtumo rėmimo įstatymą. Komiteto nariai pasisakė, kad šis klausimas turi būti sprendžiamas iš esmės, kartu su konkrečių pasiūlymų turinčiomis nevyriausybinėmis organizacijomis.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 95-se socialinėse įmonėse dirba 3648 (iš jų daugiausia – asmenys, kuriems nustatytas 45-55 proc. darbingumo lygis), o 66-iose neįgaliųjų socialinėse įmonėse – 2525 neįgalieji (iš jų daugiausia – asmenys, kuriems nustatytas 30-40 proc. neįgalumo lygis). Daugiausia valstybės paramos, nustatytos Socialinių įmonių įstatyme, – 95 proc. – panaudojama darbo užmokesčio kompensacijai. Du trečdaliai Lietuvoje gyvenančių neįgalių asmenų yra darbingo amžiaus, iš jų dirba tik 28 proc. neįgaliųjų.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas 2016 m. gruodžio 2 d. išvažiuojamajame posėdyje į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Sodra) aptarė Valstybinio socialinio draudimo fondo 2017 m. biudžeto projektą, naujoves, kurios pagerino Sodros veiklą, bei pasiūlymus „atlyginimams vokeliuose“ ir kitoms problemoms spręsti.

Sodros direktorius Mindaugas Sinkevičius pasiūlė atitinkamomis įstatymų pataisomis spręsti asmenų, gaunančių mažesnę už patvirtintą minimaliąją mėnesinę algą (MMA) pensijų socialinio draudimo garantijų užtikrinimo problemą. Būtent tokius asmenis (tokių asmenų yra apie 164 tūkst.) 2017 metais Sodra informuos apie jų sukaupią pensijų socialinio draudimo stažą ir būsimos senatvės pensijos dydį, jį lyginant su pensija, kurią asmuo gautų, jei įmokos būtų sumokėtos nuo MMA.

Komiteto nariai domėjosi Sodros stebėsenai atrinktų įmonių, kuriose darbuotojams buvo mokama mažesnė negu MMA, rezultatais. Pažymėta, kad stebėtose įmonėse sumažėjo darbuotojų, gaunančių mažesnę negu MMA, skaičius, taip pat buvo papildomai surinkta pajamų.

M. Sinkevičius informavo apie Sodrai perduotų (ir numatomų perduoti) naujų funkcijų (skambučių centro, valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo statutiniais pareigūnams, Ilgalaikio darbo išmokų fondo, Garantinio fondo) perdavimą regionams.

Domėtasi galimybėmis pakeisti asmenų įgyto stažo iki 1994 m. vertinimą skiriant pensijas, kad jis taptų patogesniu asmenims. Diskutuota dėl įsiskolinimo išieškojimo iš asmenų, kurie privalo savarankiškai draustis privalomuoju sveikatos draudimu, tačiau nesidraudžia (t.y. nedirbantys, nesimokantys, išvykę iš Lietuvos Respublikos ir to nedeklaravę).

2016 m. gruodžio 9 d. vykusiam Socialinių reikalų ir darbo komiteto posėdyje komiteto nariai su Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktore Alina Jakavoniene bei vaiko teisių apsaugos kontroliere Edita Žiobiene aptarė vaiko teisių apsaugos sistemos aktualijas.

Posėdyje diskutuota vaikų globos, nacionalinio bei tarptautinio įvaikinimo, nelydimų nepilnamečių užsieniečių, socialinės rizikos šeimų ir juose augančių vaikų, atestuotų socialinių darbuotojų, savivaldybių administracijos vaiko teisių apsaugos skyrių veiklos ir juose dirbančių darbuotojų kvalifikacijos bei kitais komiteto narius dominančiais klausimais. Pažymėta kompleksinių paslaugų vaikui (ypač turinčiam specialių poreikių) ir jo šeimai plėtros, globos šeimoje ir šeimynoje viešinimo ir skatinimo, vaiko gerovės srityje dirbančių darbuotojų kompetencijos kėlimo svarba. Akcentuotas kontrolės mechanizmo vaiko teisių apsaugos srityje trūkumas, aptarti galimi sprendimo būdai.

Komitetas išsakė nuomonę, kad būtų tikslinga susitikti su naujai paskirtu socialinės apsaugos ir darbo ministru ir aptarti vaiko teisių apsaugos sistemos esmines problemas bei pagrindines naujos redakcijos Vaiko teisių apsaugos įstatymo projekto nuostatas.

2017 m. sausio 11 d. posėdyje Komitetas surengė pasitarimą dėl savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokų dydžio ir mokėjimo tvarkos pasikeitimo nuo 2017 m. sausio 1 d.

Komiteto posėdyje pažymėta, kad asmenys, kuriems aktualūs šie pasikeitimai (daugiausia jų dirba pagal verslo liudijimus, užsiima individualia veikla ir kt.) nebuvo tinkamai ir laiku apie juos informuoti, nes informaciją Sodra pateikė tik gruodžio mėnesį elektroninėje sistemoje ir tik prie jos prisijungę asmenys galėjo su ja susipažinti. Posėdyje pripažinta, kad reikalinga tobulinti galiojančią asmenų informavimo sistemą, taip pat labiau šviesti įvairias asmenų grupes išaiškinant, kad apmokestinamos ne sutartys, ne veikla, o pajamos, nuo kurių mokėdami įmokas asmenys užsitikrina sau apsaugą nuo socialinių rizikų.

Komiteto pirmininko pavaduotojas Tomas Tomilinas pažymėjo, kad būtina aiški smulkaus ir vidutinio verslo apmokestinimo vizija, kurios rengime dalyvautų Ūkio ir Finansų ministerijos.

Nuostatos dėl savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo pasikeitė Seimui 2016 m. birželio 28 d. priėmus Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymą Nr. XII-2508, kuris įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d. Šiuo įstatymu išplėstas savarankiškai dirbančių asmenų socialinis draudimas, taip pat suvienodintas autorinių pajamų apmokestinimas, siekiant užtikrinti tinkamas asmenų socialinio draudimo garantijas.

2017 m. kovo 8 d. komitetas surengė išvažiuojamąjį posėdį į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją. Posėdžio metu socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis su komanda pristatė svarbiausius sprendžiamus klausimus – vaiko teisių apsaugos sistemos pertvarką, socialinio modelio tobulinimą, socialinių paslaugų gerinimą savivaldybėse, neįgaliųjų integracijos, jaunimo aktyvinimo ir užimtumo skatinimo bei kitus klausimus. Visi posėdžio dalyviai akcentavo, kad būtina didinti socialinei apsaugai skiriamą valstybės biudžeto dalį – to reikia, kad būtų galima įgyvendinti realius pokyčius mažinant socialinę atskirtį, nelygybę bei emigraciją.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuotr.

2.4. KOMITETO RENGINIAI

2016 m. gruodžio 16 d. Komitetas kartu su visuomenine organizacija „Gelbėkit vaikus“ surengė tarptautinę konferenciją „Mediacija mokykloje – misija įmanoma“. Konferencijos tikslas – pristatyti mediacijos taikymo galimybes mokyklose, pasidalinti gerąja patirtimi, kuomet taikant mediaciją, bendraamžių ginčus sprendė patys mokiniai.

Mediacija – taikus ginčo sprendimo būdas. Ugdydami jaunų žmonių gebėjimus ginčus ir nesutarimus spręsti taikiai, suteiksime jiems žinių ir kompetencijų, kuriuos jie galės panaudoti tiek šeimos aplinkoje, tiek ateityje darbo santykiuose ir pan. Konferencijoje pažymėta, kad dažnas šiuo metu ginčų, nesutarimų sprendimas mokyklose yra nukreiptas į objektą, o ne santykius. Siekiama nustatyti kaltą ir sudrausminti ar nubausti jį. Tačiau pačios konflikto priežastys nepašalinamos, priešingai santykis tarp konfliktuojančių vaikų aštrėja ir auga. Nemažėjantis vaikų, patiriančių patyčias, skaičius rodo, kad nežiūrint to, jog dalyje mokyklų yra įgyvendinamos įvairios prevencinės programos, to nepakanka. Vienas iš aktualiausių mokyklos bendruomenės iššūkių – skatinti

mokyklos bendruomenės narius, o ypač pačius mokinius ginčus spręsti taikiai, diskutuojant ir kalbant rasti abiem pusėms priimtinus sprendimus.

Konferencijoje dalyvavę specialistai iš Danijos, Estijos, Baltarusijos pristatė savo patirtį taikant mediaciją mokyklose. Lietuvos mokyklų mokiniai ir mokytojai pasidalino išpūdžiais taikant mediaciją savo mokyklose. Pažymėta, jog svarbu toliau ugdyti įgytus įgūdžius, dalintis gerąja patirtimi ir kuo plačiau skatinti mediacijos procesą tiek mokyklose, tiek kiekvienoje gyvenimiškoje situacijoje.

Konferencijoje dalyvavo mokiniai, mediatoriai, švietimo ir ugdymo įstaigų specialistai, socialiniai darbuotojai.

2017 m. vasario 23 d. Seime vyko Lietuvos profesinių sąjungų, Europos profesinių sąjungų konfederacijos ir F. Eberto fondo surengta tarptautinė konferencija „Socialinė Europa – nauji iššūkiai“. Konferencijoje buvo nagrinėjami su darbo santykiais susijusių socialinių garantijų dabarties ir ateities klausimai: nelygybė, neteisingumas ir mokesčių sistema, darbo laiko ir darbo užmokesčio santykis, gyventojų pajamų didinimas ir gerai apmokamų darbo vietų kūrimo Lietuvoje perspektyvos.

Seimo kanceliarijos (aut. O. Posaškova) nuotr.

2017 m. vasario 24 d. Komitetas kartu su Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Vilniaus miesto bendrija organizavo konferenciją „Nacionalinė gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategija šiuolaikiniame etape“, kurios metu buvo svarstomos Lietuvos vyresnio amžiaus žmonėms

aktualios socialinės problemos. Konferencijoje pranešimus skaitė socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis, prof. dr. Raimondas Kuodis, prof. dr. Romas Lazutka ir kt.

2017 m. kovo 2 d. Komitetas kartu su Lietuvos pagyvenusių ir neįgalių žmonių įstaigų ir vadovaujančių darbuotojų asociacija „Rūpestinga globa“ suorganizavo konferenciją „Socialinės globos paslaugų kokybės gerinimas: iššūkiai, aktualijos ir galimybės“.

Renginio tikslas buvo įvertinti ilgalaikės priežiūros įstaigų suaugusiems asmenims situaciją, iškelti problemas ir pateikti įžvalgas apie perspektyvą vykstant deinstitutionalizacijos procesui.

Apie socialinės globos paslaugų organizavimo perspektyvas Lietuvos globos įstaigų vadovaujančiam personalui kalbėjo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai, apie slaugos paslaugų integravimo aktualijas ilgalaikės socialinės globos sistemoje – Sveikatos ministerijos atstovai.

Įvairaus pavaldumo, įvairaus statuso globos įstaigų ilgamečiai vadovai pateikė praktikų mintis, kas šiandien trukdo atitikti valstybės keliamus reikalavimus kokybei, pateikė savo patirčių įžvalgas, koks pageidautinas valdžios požiūris į įstaigų vystymą, kokybės kūrimą, kaip gali bendradarbiauti viešasis, NVO, privatus sektoriai, buvo pristatyta Estijos ilgametė patirtis ilgalaikės priežiūros srityje.

Konferencijos dieną buvo eksponuojama Jonavos globos namų projekto „Senjorų retro“ darbai – fotografijos, kuriose įamžinti globos namų senjorai. Paroda siekta parodyti ir vyresnio amžiaus žmogaus grožį, įamžinti jų atminimą, suteikti pasitenkinimą savimi.

Seimo kanceliarijos (aut. O. Posaškova) nuotr.

2.5. KOMITETO VIZITAI

2017 m. gruodžio 14 d. Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto ir Migracijos komisijos nariai susitiko su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) ekspertais, dalyvavusiais gruodžio 12–16 d. Vilniuje vykusioje EBPO rengiamoje Darbo rinkos ir socialinės politikos stojimo peržiūros faktų rinkimo misijoje.

Susitikime dalyvavo EBPO delegacijos vadovė, Užimtumo analizės skyriaus ekonomistė Ann Vourc'h, EBPO Socialinės politikos skyriaus ekonomistas Sebastianas Königsas, EBPO Tarptautinės migracijos skyriaus politikos analitikas Jonathanas Chaloffas, taip pat Lietuvos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai.

Susitikimo metu buvo aptarti svarbiausi darbo rinkos ir socialinės politikos klausimai: Lietuvos darbo rinkos tendencijos, naujasis socialinis modelis, pagrindiniai socialinės ir užimtumo politikos iššūkiai ir politikos kryptys, pajamų nelygybės ir perskirstymo klausimai, aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, ilgalaikės Lietuvos darbo jėgos vystymosi perspektyvos, emigracijos priežastys, taip pat imigracijos tendencijos ir iššūkiai.

2017 m. sausio 23 d. Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojas Tomas Tomilinas, Lietuvos Respublikos delegacijos sudėtyje atstovaudamas Seimą, dalyvavo konferencijoje „Europos socialinių teisių ramstis: drauge einant pirmyn“, kuri vyko Briuselyje (Belgijos Karalystė) (organizavo EK). Konferencijoje buvo skaitomi pranešimai apie Europos socialinių teisių ramstį, vyko dvi paralelinių darbo grupių sesijos: apie vienodą darbo rinkos ir žinių vystymo prieinamumą, skurdo įveikimą ir visiems tinkamas darbo sąlygas (pirmoji sesija) ir darbo ateitį, socialinės apsaugos ateitį ir Ekonominės ir pinigų sąjungos socialinį matmenį (antroji sesija). Diskusijos šiose darbo grupėse buvo apibendrintos plenarinėje diskusijoje. Konferencijoje pranešimus skaitė EK pirmininko pavaduotojas, atsakingas už eurą ir socialinį dialogą, taip pat už finansinį stabilumą, finansines paslaugas ir Kapitalo rinkų sąjungą, Valdis Dombrovskis, EK narė, atsakinga už užimtumą, socialinius reiklaus, įgūdžius ir darbo judumą, Marianne Thyssen.

2017 m. sausio 30 d. – vasario 1 d. Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas Algirdas Sysas kartu su Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininku Stasiu Jakeliūnu ir Seimo Ekonomikos komiteto pirmininku Virginijumi Sinkevičiumi, atstovaudami Seimą, dalyvavo Europos parlamentinės savaitės renginiuose (tarpparlamentiniame posėdyje Europos semestro klausimais ir tarpparlamentinėje Europos Sąjungos ekonomikos ir finansų valdysenos konferencijoje), kurie vyko

Europos Parlamente (toliau – EP) Briuselyje (Belgijos Karalystė) (organizavo EP ir Maltos Atstovų Rūmai). Komitetų pirmininkai taip pat susitiko su Lietuvos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje vadove ambasadore Jovita Neliupšiene bei atitinkamų sričių atašė.

Šiuose renginiuose EP nariai kartu su ES valstybių narių nacionalinių parlamentų atstovais aptarė ekonominės politikos koordinavimo ES lygiu – Europos semestro – 2017 m. prioritetus, struktūrines reformas, investicijas ir atsakingą fiskalinę politiką. Konferencijoje dalyvavo EP pirmininkas Antonio Tajani, Ekonomikos ir Biudžeto komitetų pirmininkai Roberto Gualtieri ir Jean Arthuis bei EK prezidento pavaduotojas Valdis Dombrovskis ir EK narys Pierre Moscovici.

Tarpparlamentinio posėdžio Europos semestro klausimais metu vyko 2 plenarinės sesijos: „2017 Europos semestro ciklo politikos prioritetai“ ir 2 plenarinė sesija „EPS pagyvinimas: Kaip suformuoti tikrą Ekonominę ir pinigų sąjungą?“ ir paralelinės 3 atskirų EP komitetų rengti tarpparlamentiniai komitetų posėdžiai (EP Ekonomikos ir pinigų reikalų, Užimtumo ir socialinių reikalų bei Biudžeto komitetų). Pirmojoje plenarinėje sesijoje daugiausia dėmesio buvo skirta 2017 m. Europos semestro ciklo politikos prioritetams: investicijoms, reformoms ir atsakingiems vyriausybės sprendimams dėl mokesčių ir išlaidų, tačiau kartu daug dėmesio skiriant ir socialinio teisingumo bei integracinio augimo aspektams. Antroji plenarinė sesija buvo skirta diskusijai apie tolesnius Ekonominę ir pinigų sąjungos vystymo žingsnius po penkių pirmininkų pranešimo „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“ paskelbimo. Tarpparlamentiniame EP Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto organizuotame posėdyje buvo aptariamas darbuotojų mobilumas ir darbo migracijos svarba (1 plenarinė sesija) ir Europos socialinių teisių ramstis (sekantys žingsniai po konsultacijų) (2 plenarinė sesija). Tarpparlamentinės Europos Sąjungos ekonomikos ir finansų valdysenos konferencijoje buvo aptariamas fiskalinis vientisumas, kaip nacionalinės ekonominės politikos formavimo dalis (pasikeitimas nuomonėmis dėl geriausios praktikos) (1 plenarinė sesija) ir išsamesnio ir labiau koordinuoto socialinio aspekto EPS siekimas (pasikeitimas nuomonėmis) (2 plenarinė sesija). Šiose plenarinėse sesijose dėmesys buvo sutelktas į ES nacionalinių parlamentų ir EP bendradarbiavimo gerinimą užtikrinant demokratinę atskaitomybę ekonomikos valdysenos ir biudžeto politikos srityje ES ir ypač EPS. Konferencijoje taip pat vyko plenarinė sesija „Lyginamosios nacionalinių reformų analizės link, siekiant tvaraus augimo ir darbo vietų (pasikeitimas nuomonėmis dėl geriausios praktikos) ir plenarinė sesija „Finansinės pagalbos programų vaidmuo ir Europos Stabilumo Mechanizmo svarba užtikrinant euro saugumą ir stabilumą“ (pasikeitimas nuomonėmis).